

zetgazdaságban elfoglalt helyéről, arányáról, valamint a privatizáció értékeléséről számol be a szerző. Kifejti, hogy a magyar gazdasági vezetés számára a gyorsütemű privatizációnak nem volt alternatívája. A magyar vállalatok nagyjából megfelelő kezekbe kerültek; a privatizáció számottevően javított az ország gazdasági helyzetén. Az egymást követő kormányok elhibázott lépései ellenére is a privatizáció módszerei helyesnek mondhatók. A nagyvállalkozóktulajdonosok mellett megjelent egy nagyszámú menedzseri középvezetői réteg, melynek vagyoni pozíciója sokkal kedvezőbb, mint a rendszerváltás előtt volt. „A privatizációnak köszönhetően szintén százezres nagyságrendű az a kisvállalkozó-szolgáltató réteg, amely közvetlenül szolgálja a lakosságot, a vállalati szféra és az államigazgatás fizetőképes részét. Mindez együttvéve elégséges alapot tűnik a polgári középosztály kialakulásához. Ez volt a cél.”

A könyv Függelékében részletes Irodalomjegyzék, Tárgy-, Cég- és Névmutató található. Egészében hasznos tájékoztatást jelent a rendszerváltás igen fontos jelenségéről Mihályi Péter munkája. A felvetett gazdálkodási és jogi problémák miatt a közgazdasági és jogi oktatásban is jól felhasználható.

R. I.

A „túlzott központosítástól” az átmenet stratégiájáig

– Tanulmányok Kornai Jánosnak –
Szerkesztette: GÁCS János
és KÖLLŐ János

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó,
Budapest, 1998. 504 p.

Kornai János a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az amerikai Harvard egyetem professzora, több külföldi akadémia választotta tagjául és sok helyen működött vendégprofesszorként. Ezért és más nemzetközi kap-

csolatai révén külföldön kétségtelenül a legismertebb magyar közgazdászok közé tartozik. A közgazdasági elmélet, a matematikai közgazdaságtan és a közgazdasági szakirodalom területén szerteágazó munkásságot fejtett és fejt ki. Könyveit számos nyelvre lefordították. Tanítványai, szerzőtársai, kutatásainak munkatársai tiszteletére hetvenedik születésnapjára tanulmánykötetet állítottak össze.

Kornai János egész munkássága, sokoldalú kutatásai a társadalom, a gazdaság bonyolult belső összefüggéseinek, rendszerének tudományos feltárására irányulnak és a magyar gazdasághoz kötődnek. A tanulmányok közvetlenül kapcsolódnak valamely általa elemzett témakörhöz, megállapításaival, tételeivel foglalkoznak, túlnyomóan az átmenet és a kialakulóban levő piacgazdaság problémáit vizsgálják. A kötet 34 szerzője közt egyaránt találunk egyetemi tanárokat, banki szakembereket, közgazdasági kutatókat, minisztériumi tisztségviselőket. Több tanulmányuk most jelenik meg első alkalommal.

Először a matematikai elemzés módszereiről, a modellek közgazdasági szerepéről és a döntéseknél való felhasználásáról olvashatunk a tanulmánykötetben. A szocialista gazdaság jellemzőivel, az átalakulás előtti munkáltatói magatartással foglalkozó tanulmányokat a vállalatok helyzetében bekövetkezett változások bemutatását célzó írások követik a könyvben. A szerzők (Voszka Éva, Chikán Attila, Gács János) nem felekeznek meg a rendszerváltozás idején az átalakuló gazdaságok előtt álló problémák ismertetéséről sem. A stabilizációval, privatizációval és inflációval foglalkozó írásokból (Várhegyi Éva, Mihályi Péter, Pete Péter) a monetáris politika irányvonaláról, a privatizációs bevételekről és kiadá-

sokról, a szabályozásnak a pénzügyi rendszerben betöltött szerepéről, valamint az inflációs folyamat jellemzőiről tájékozódhatunk.

Az egyik tanulmány (Hárs Ágnes) a migrációs, a munkaerőpiac és a szabályozás összefüggéseit, egy másik (Rimler Judit) pedig a munkanélküliségnek a termelékenységre gyakorolt hatását tárgyalja az átmeneti időszakban. Olvashatunk tanulmányokat az átalakuló-átmeneti gazdaság pénzügyi problémáiról (Csontos László–Tóth István György), a hazai nyugdíjreform-vitákról (Urban László), az egyéni és társas kisvállalkozásoknak az állammal szemben elfoglalt álláspontjáról (Barát Mária), sőt a magyar autópiacon lezajlott átalakulási folyamatnak a fogyasztókra gyakorolt hatásáról is (Kapitány Zsuzsa).

A kötet valamennyi tanulmánya közvetlenül kapcsolódik a Kornai János által felvetett és behatóan vizsgált témakörökhöz, elsősorban az átmenet és a kialakulóban levő piacgazdaság időszerű kérdéseire. A könyv VII. fejezetében – körkérdésre válaszolva – a hazai gazdaságpolitikában szerepet játszó gazdasági szakemberek (Bod Péter Ákos, Hetényi István, Mihályi Péter és mások) véleményét ismerjük meg a kései szocializmus és az átalakulás problémáiról, dilemmáiról. A válaszokból az is kiolvasható, hogy az elmúlt évtizedekben milyen mértékben hatottak a döntéshozókra a most hetven éves Kornai János gondolatai, megállapításai és javaslatok. A vélemények az átmenet stratégiájának a Kornai által vizsgált problémákra vonatkozó állásfoglalásait is tükrözik.

A tanulmánykötet végén Kornai János magyar és angol nyelvű könyveinek és egyéb publikációjának időrendi felsorolását találjuk.

Rubóczky István